

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Præsertim Augustini, Et Thomæ Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Externis Regulis Amoris Et Morum, Legibus Utique, ac Præceptis
Virtutum Theologicarum, & Cardinalium, necnon Decalogi & Ecclesiae -
Libros Vndecim Complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput VI. Solida responsio ad argumenta contraria.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73203](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73203)

suspendisset, & à S. Hildeberto Archiepiscopo Turonensi quaesisset, an post poenitentiam istam ad sacrum officium redire posset: S. Hildebertus episc. 90. sic ipsi respondit: *Non videtur Sacerdotem, reum sanguinis* (ipsum ergo censuit reum sanguinis) oportere deinceps ministrare, quamvis tuenda salutis necessitate homicidium occurrerit. Datque pro ratione sententiam Ambrosii n. 42. relata, quod *vir Christianus, sapiens & justus, querere sibi vitam alienam morte non debeat, &c.*

46 Quid plura? Isaac Episcopus Lingonensis, inter Canones ex Decretis duorum Conciliorum à se collectos, atque à Zacharia Papa confirmatos, tit. de homicidiis can. 13. hunc refert: *Signis quiete gradiens per viam, aut si etiam in domo sua fuerit, aut in platea civitatis, aut in villa, subito ab alio superventus... volens se defendere, non habens contra illum autem odium, interfecerit hominem; septem annis secundum canonicam institutionem punietur* (gravieret ergo peccasse censetur) *traverso vero communiione privetur, &c.*

47 Nonò probatur ex S. Thoma, cujus doctrinam, doctrinæ SS. Patrum consonam esse probant argumenta sequentia.

Imprimis 2. 2. q. 64. a. 7. ad quaestionem, *utrum liceat alicui occidere aliquem se defendendo*: Respondet: *Quia occidere hominem non licet, nisi publica auctoritate, propter bonum commune... illicitum est quod homo intendat occidere hominem, ut seipsum defendat, nisi ei qui habet publicam auctoritatem. Igitur cum publicam auctoritatem non habeat homo privatus, ipsi non licet se defendendo occidere hominem, nec id intendere, ut seipsum defendat. Idem repetit q. 65. a. 1. ad 2. Privare aliquem vitam, in nullo casu pertinet ad aliquem, nisi ad publicam potestatem, cui committitur procuratio boni communis.*

48 Deinde S. Doctor in priori loco probat, *illicitum esse, quod homo intendat occidere hominem ut se defendat, nisi habeat publicam auctoritatem.* Hoc (inquam) probat, quia occidere hominem non licet nisi publicâ auctoritate, non propter bonum privatum, sed propter bonum commune. Et idem in posteriori loco ait, id nullo casu pertinere nisi ad publicam potestatem, cui committitur procuratio boni communis. Non solum ergo dicit esse illicitum id intendere, sed & facere. Enimvetò si id facere liceret, liceret intendere. Cur enim non liceret intendere quod facere licitum est? Si, ut defendam meipsum, velle & intendere possum gladio vel scilicet cor transfigere, seu aliam actionem ponere, cui occisio inseparabiliter conjuncta est: igitur velle & intendere possum ipsius occisionem, saltem indirectè & interpretativè. Quisquis enim directè vult ponere actionem, cui occisio inseparabiliter conjuncta est, occisionem vult, saltem indirectè & interpretativè.

49 Denique, postquam S. Doctor articulo illo 7. resolvit, *illicitum esse occidere hominem*

ad vitam suam defensionem, ulterius non quaerit an licitum sit occidere ad defensionem honoris, vel bonorum fortunæ; eò quod utique de iis quaestio superesse non poterat, postquam jam resolverat id ne quidem licitum esse ad defensionem vitae. At si articulo illo 7. resolveret id esse licitum ad defensionem vitae; ulterius inquirere debuisset, an etiam licitum ad defensionem honoris, & bonorum fortunæ? Cum ergo nihil existimaverit de iis ulterius inquirendum, signum est articulo illo 7. resolvere id ne ad vitam quidem defensionem esse licitum.

Per consequens dum eodem art. 7. dicit ad evitandam occisionem alterius praetermitti non debere actum moderatae tutelae, ex quo sequitur occisio alterius: loquitur de actu moderatae tutelae; ex quo sequitur occisio invasionis omnino praeter intentionem se defendentis; sollicitè caventis actum per se lethalem infligere, licet subinde contingat, quod dum hoc sollicitè cavet; nec cor ferire vult, sed brachium, praeter intentionem feriat cor, adversario vel ultrò in gladium incurrente, vel à brachio gladium repellente. Hunc quippe sensum probant argumenta n. 48. & 49. deducta, sicut & solita S. Doctoris consonantia cum unanimi doctrina SS. Patrum.

Postremò non deest ratio duplex, praemissa confirmans. Prima, quod homo Christianus, juxta ordinem charitatis, teneatur vitam suam corporalem postponere vitæ & salutis spirituali proximi; etiam inimici & aggressoris sui; per consequens, in sui defensione, teneatur id praetermittere, ex quo scit salutem aeternam proximi irremediabiliter amittendam, prout docent Augustinus & Thomas supra laudati.

Secunda ratio: quod lex divina prohibeat amorem tenacem earum rerum quas inviti possumus amittere; adeoque ipsius etiam vitae corporalis, quam profectò tenaciter amare convincitur, qui eam tueri vult per crudele illud medium, quo vitam aeternam, simul cum corporali, proximus irremediabiliter amittit, culpâ quidem suâ, sed culpâ etiam taliter vitam suam corporalem tuentis: utpote pro te, quam contemnere debebat, humanâ se cæde polluentis. Si enim in ipsam saeviebat inimicus, ipsius equidem misereri debebat: cum nullus exceptus sit, cui misericordiae denegetur officium, juxta præceptum Domini: *Diligite inimicos vestros, benefacite his qui oderunt vos. Itaque in hoc Dei præcepto nullum prorsus expertem fieri oportet* (inquit Lactantius loco citato) *quin occidere hominem privatis hominibus semper sit nefas.*

CAPUT VI.

Solida responsio ad argumenta contraria.

Objicies 1º. id quod Exodi 21. dicitur: *Si effringens fur domum, sed sufficiens inventus fuerit, & accepto vulnere mortuus fuerit, percussor non erit reus sanguinis: quod si*

orto sole hoc fecerit, homicidium perpetravit, & ipse morietur.

Respondeo, ex toto contextu istius & præcedentis capitis constare, quòd lex illa non spectet nisi ad forum externum, Judicesque fori externi instruat, non ut statuant quid coram Deo sit, vel non sit peccatum (hoc enim ad ipsos non pertinet) sed quid in foro externo punire, vel impunitum in tali vel tali genere relinquere debeant. Unde summarium capitis præcedentis est istud : *Præcepta iurascialia quoad emptitios servos, & ancillas, furia, homicidia, &c. summarium verò capitis objecti : Furti, damni que illati pœna, depositi, commodati, conducti atque supri lex, pœnalis scilicet, & judicialis, ut manifestum est ex textu. Hoc ergo cap. 22. Exodi decernitur, quòd in legibus antiquis secularibus, quibus tamen ista est antiquior, invenitur : impune occidi furem nocturnum quoquo modo ; diurnum autem, si se cum telo defenderit, ait Augustinus q. 84. super Exod. Ex eo verò quòd leges antiquæ seculares, & lex illa Exodi permittunt furem nocturnum occidi impune, quoquo modo occidatur, consequens non est eum occidi sine peccato, coram Deo. Aliàs sine peccato occideretur, non servato moderamine inculpatae tutelæ. Cujus oppositum est certissimum.*

- 53 Objicies 2°. caput *si perfodiens* 3. de homicidio, ubi dicitur, non pertinere ad homicidium, si fur nocturnus occidatur.

Respondeo totum istud caput esse contextum ex laudata lege Exodi 22. antiquisque legibus seularibus, junctâ interpretatione proximè recitatâ ex Augustino. Unde manifestum est non pertinere ad forum internum, sed ad externum dumtaxat.

- 54 Objicies 3°. caput *significasti* ibidem, ubi Innocentius III. dicit, quòd *vim vi repellere omnes leges, & omnia jura permittant.*

Respondeo, ex eo quòd permittant vim vi repellere, non sequitur quòd permittant occidere: cum occidens non solum vim vi repellat, sed etiam invadentem invadat. Et hoc est quòd ibidem Pontifex insinuat, dicens, quòd *quamvis vim vi repellere omnes leges, & omnia jura permittant; quia tamen id debet fieri cum moderamine inculpatae tutelæ, non ad sumendam vindictam, sed ad injuriam propulsandam, non videtur idem Sacerdos à pœna homicidii penitus excusari: tum ratione instrumenti, cum quo ipse percussit, quòd cum grave sit, non solet levem plagam inferre: tum ratione partis, in qua fuit ille percussus, in qua de modico ictu quis lethaliter solet ledi.* Quibus verbis Pontifex probat, à Presbytero illo moderamen non esse servatum, ex eo quòd voluerit occidere, dum voluit tali instrumento in capite percutere.

- 55 Objicies 4°. caput *si verò* de sent. excom. Sed frustra: quia ibi solum dicitur, excommunicatum non esse, qui *Clericum vim sibi inferentem vi repellit, vel ledit.* De occisione nihil.

Objicies 5°. Clementinam *si furiosus* cap. 56 un. de homic.

Sed etiam frustra: quia ibi solum dicitur quòd *irregularitatem* non incurrat, qui mortem aliter evadere non valens, suum occidit vel mutilat in valorem. Ex eo verò quòd vitæ suæ in valorem occidens non incurrat irregularitatem, vel excommunicationem, nec puniatur in foro externo, consequens non est quòd non peccet in foro interno, ut supra dixi. Quòd enim peccet, aperte colligitur ex Canonibus n. 45. & 46. allegatis.

Objicies 6°. auctoritatem S. Thomæ q. 57 64. a. 7. dicentis: *Si moderatè quis violentiam repellat, erit licita defensio. Nam secundùm jura vim vi repellere licet, cum moderamine inculpatae tutelæ. Nec est necessarium ad salutem, ut hunc actum moderata tutelæ prætermittat, ad evitandam occisionem alterius: quia plus tenetur homo vitæ suæ providere, quam alienæ.*

Respondeo, verissimum esse quòd ad evitandam occisionem casualem alterius prætermitti non debeat actus moderatæ tutelæ, sed actus non est moderatæ tutelæ, si occiso alterius sub propriæ defensionis prætextu intendatur. Et idè eam ad sui defensionem intendere non licet, nec proinde gladio vel sclopeto directè impetere cor injusti aggressoris; sed necesse est omne studium adhibere, ne ictus lethalis aggressori voluntariè insigatur. Quo observato, etsi invasus prævideat, quòd se defendendo, fortè continget quòd invalor fortè in gladium incurret, vel dum invasus brachium ferire vult, cor præter intentionem feriat; non idè debet necessariam illam sui defensionem prætermittere: quia tunc occisio invasoris, præter intentionem contingens, ipsi non imputabitur. Et sic intellecta sancti Thomæ doctrina, optimè secum ipsa coheret, sicut & cum unanimitè doctrina laudatorum Patrum. Quos inter vel unus, v. g. S. Augustinus, integræ legioni juniorum Casuistarum sine dubio est præferendus. Sequuntur proinde ipsi suos Graemenios, Pirocios, Bannios, Tamburinos, Escobarios, Gobatios; gloria nostra hæc est, sequi potiùs Cyprianum, Ambrosium, Augustinum, &c. Imò & ipsam Veritatem, jubentem ut benè velimus & benefaciamus persequentibus & invadentibus nos. Certè enim non est ipsis benè velle & benefacere, ipsos voluntariè occidendo in infernum mittere.

CAPUT VII.

Muldo minus occidere licet injustum invasorem bonorum temporalium.

Ita Theologi & Canonistæ tenebant anno 1510. uti testatur Joannes Briardus, sacre Theologiæ Doctor & Procancellarius Lovanienfis, quodlib. 7. Illustrissimus quoque Fagnanus ad cap. *interfecisti* de homicid. *Secundùm Canones (inquit) in foro saltem penitentiali, & quoad Deum, absolute credimus, non posse Laicum, multò minus Clericum,* sine